

JIZZAX VILOYATIDA EKOLOGIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

Sadinova Nozima Gulamovna

Toshkent turizm kasb hunar kolleji

Turizm fanlari o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7162440>

Hozirgi paytda nafaqat mamlakatimizda, balki butun dunyo bo'yicha turizm sohasi uncha katta mehnat sarfini talab etmaydigan, ammo serdaromad soha hisoblanadi. Mazkur soha o'ziga yarasha madaniyatni, etika, estetikani talab qilgan holda birmuncha jozibadorlikning tarafdori sanaladi. Turizm sohasining iqtisodiy jihatidan tashqari uning ham ijtimoiy ham ma'naviy jihatlarini alohida ta'kidlab o'tish darkor. Ya'ni iqtisodiy jihatdan mehnatning 1 so'miga to'g'ri keladigan ko'p

mehnat sarfi talab etadigan ba'zi, masalan qurilish tarmog'i kabilarga nisbatan kam mehnat evaziga daromad topish imkoniyati mavjud. Ijtimoiy jihatdan esa mazkur sohada faoliyat yurituvchi xizmat ko'rsatish xodimlari bir vaqtning o'zida sayyohlarga xizmat ko'rsatish bilan birgalikda mazkur soha mahsulotidan o'zlari ham bahramand bo'lishadi, bu esa o'z navbatida inson umrining uzayishiga sabab bo'ladi. Ma'naviy jihatdan turizm sohasini rivojlantirish orqali ajdodlarimizdan meros bo'lgan milliy qadriyatlarimiz timsoli sanalgan me'moriy yodgorliklarimizni, bahavo tabiatimizni butun dunyoga ko'z-ko'z qilish yo'li bilan mamlakatimizni dunyo xaritasidagi o'rnini mustahkamlab, butun dunyoga tanitish imkoniyati yuzaga keladi.

Ma'lumki, turizm sohasi dunyoda hech narsa bilan alishib bo'lmaydigan sohalardan biridir. Shuning uchun ham mazkur sohani rivojlantirishga bizning mamlakatimizda ham birmuncha sezilarli ishlar amalga oshirilmoqda, xususan 2019 yil 16 aprelda qabul qilingan "O'zbekiston Respublikasining turizm to'g'risida" gi Qonuni, 2019 yil 13 avgustdagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi PF-5781 son Farmoni, 2019 yil 5 yanvardagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi PF-5611 son Farmonlari qabul qilingan bo'lib, ularga ko'ra turizm turlari, shakllari va ularning institutsional asoslari berilgan bo'lsa, ba'zi manbalarda turistik qishloq ovullarini yaratish yo'nalishlari va uning institutsional asoslari, shuningdek, hududlar kesimida turistik qishloq zonalarini yaratish yuzasidan [Aynaqulov M.A. Xudayberdiyev B.B, 2020] taklif va tavsiyalar keltirilgan.

Turistik mehmon uylarini tashkil qilishning institutsional asosi bo'lib, birinchi

navbatda, 2019 yil 16 aprelda qabul qilingan “O‘zbekiston Respublikasining turizm

to‘g‘risida” gi Qonuni, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 13 avgustdagi “O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” gi PF-5781 son Farmoni xizmat qiladi. Mazkur institutsional asoslarga ko‘ra 2019 yil 1 noyabrdan boshlab eng yuqori turizm salohiyatiga ega bo‘lgan fuqarolar yig‘inlari (shaharcha, qishloq, ovullar hamda shahar, shaharcha, qishloq va ovullarning mahallalari) ro‘yxatini shakllantirish, ushbu fuqarolar yig‘inlari hududlarida 20 tadan kam bo‘lmagan oilaviy mehmon uylari tashkil etilganda va turistlar uchun kamida besh xil xizmat turlari (yashash va/yoki ovqatlanish bo‘yicha xizmatlardan tashqari) ko‘rsatilgan taqdirda ularga «Turizm mahallasi», «Turizm qishlog‘i» yoki «Turizm ovuli» maqomini berish, 2020 yildan boshlab «Turizm mahallasi», «Turizm qishlog‘i» yoki «Turizm ovuli» maqomi berilgan fuqarolar yig‘inlari «Obod qishloq» va «Obod mahalla» davlat dasturlariga birinchi navbatda kiritilishi qat‘iy belgilab qo‘yilgan [2019 yil 13 avgustdagi PF- 5781 son Farmoni].

“O‘zbekiston Respublikasining turizm to‘g‘risida” gi Qonunining 5- moddasiga ko‘ra xalqaro va ichki turizm uning shakllari hisoblanadi. Turizm tashkil etilayotgan turning o‘ziga xosligi, mavzusi, davomiyligi, harakatlanish usullari va turining boshqa xususiyatlaridan kelib chiqqan holda madaniy-tarixiy, ziyorat, ekologik, ma‘rifiy, etnografik, gastronomik, ishbilarmonlik, ijtimoiy, sport, tibbiy, yoshlar turizmi, agroturizm hamda turizmning boshqa turlariga bo‘linishi mumkin

[“O‘zbekiston Respublikasining turizm to‘g‘risida” gi Qonuni. 2019 yil 16 aprelda qabul qilingan].

Mamlakatimizda turizm sohasini strategik tarmoqlardan biri sifatida rivojlantirish bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. Shuningdek, hududlarni barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning eng muhim omillaridan biri sifatida ichki turizmni jadal rivojlantirish, sayyohlarni mamlakatimizning madaniy-tarixiy merosi hamda tabiiy boyliklari, sayyohlarni o‘z jozibasi bilan o‘ziga chorlovchi hududiy brendlar bilan tanishtirish, uning asosi sifatida viza rejimining liberallashtirilishi, chet el fuqarolarini ro‘yxatga olish tartibining soddalashtirilishi, turizm tarmog‘ini rivojlantirish uchun imtiyoz vapreferensiyalar berilishi milliy turizm salohiyatini ichki va tashqi bozorlarda samarali targ‘ib qilish imkonini beradi.

REFERENCES

1. “O‘zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta’minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. 2016 yil 2 dekabr, PF-4861-son. www.lex.uz
2. Mamatqulov X.M., Bektemirov A.B., Tuxliev I.S., Norchaev A.N. Xalqaroturizm. Darslik. T. 2019. 314 bet.
3. Jizzax viloyatida turizm sohasi, salohiyat va imkoniyatlar. <https://cyberleninka.ru/article/n/jizzax-viloyatida-turizm-sohasi-salohiyat-va-imkoniyatlar>
4. Jizzax viloyatini rivojlantirishda turizmning ahamiyati | Журнал естественных наук
<https://pshedu.jspi.uz/index.php/natscience/article/view/4772>